

Borns skola ekonomisk förening

Thomas.mannhus@actic.se

Rektorn vid Borns Friskola

Beslut för grundskola och fritidshem

---

efter tillsyn av Borns Friskola
i Nora kommun

Tillsyn i Borns Friskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nora kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Borns Friskola besöktes av Skolinspektionen mellan den 4 - 5 juni 2013.

Fakta om skolan

Skolverket godkände i beslut den 1 juli 1992 (dnr 92:759) Borns Friskola som en fristående grundskola i Nora kommun. Godkännandet avser årskurserna 1-6. Nora kommun godkände den 25 maj 1994 en ansökan från skolan om att starta skolbarnsomsorg från läsåret 1994/95. I beslut den 24 januari 2000 (dnr 99:2125) godkände Skolverket att utbildning som motsvarar förskoleklass får bedrivas.

Huvudman för skolan är föräldrakooperativet Borns skola ekonomisk förening med organisationsnummer 716453-1886.

Verksamheten vid Borns Friskola startade läsåret 1992/93 och omfattar förskoleklass, årskurserna 1-6 samt fritidshem. Vid tillsynstillfället har skolan totalt 78 elever, varav 12 elever i förskoleklass. 37 elever deltar i fritidshemmets pedagogiska verksamhet. Skolan har ett arbetslag där även personal från fritidshemmet ingår. Skolan leds av en rektor.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverket saknar nationell statistik för år 2012 då skolans resultatuppgifter avseende det nationella ämnesprovet i matematik baseras på färre än 10 elever. Enligt skolans egna uppgifter för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012 nådde alla elever med något undantag kravnivån på samtliga delprov i matematik. Detta resultat låg över motsvarande värde för riket som uppgick till 72 procent. Även i ämnet svenska visar skolans sammanställning att nästan alla elever i årskurs 3 nådde kravnivån på samtliga delprov. Motsvarande siffra för riket var 72 procent. Skolans egen sammanställning av resultaten från nationella ämnesproven våren 2013 visar att av skolans 13 elever nådde 70 procent kravnivåerna i matematik och 78 procent i svenska.

Årskurs 6

För årskurs 6 visar Skolverkets statistik för år 2012 att samtliga elever nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik, engelska och svenska. Dessa resultat är högre än i riket där motsvarande värden var 79, 87 respektive 80 procent.

Enligt skolans sammanställning nådde samtliga elever kunskapskraven i alla ämnen förutom i svenska (90 procent) läsåret 2011/12. Enligt skolans egna uppgifter fick samtliga elever i årskurs 6 minst betyget E i alla ämnen hösten 2012. Skolans egen sammanställning av resultaten från nationella ämnesproven våren 2013 i svenska, matematik, kemi och samhällskunskap visar att alla elever nådde kravnivåerna i samtliga nationella prov.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Nora kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet och det har då framkommit att kommunen vid ett flertal tillfällen har begärt in skolans kvalitetsredovisningar och på så sätt fått insyn i verksamheten.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att eleverna på Borns Friskola ges goda förutsättningar att uppnå målen för utbildningen och utvecklas så långt som möjligt. Eleverna når goda kunskapsresultat som ligger över genomsnittet för riket. Resultaten har varit stabila över tid och enligt skolans egna bedömningar kommer de att höjas år 2013. Tillsynen visar dock att de samlade kunskapsresultaten i slutet av årskurserna 3 och 6 inte sammanställts på ett strukturerat sätt på en övergripande nivå. Mot bakgrund av detta vill Skolinspektionen framhålla att uppföljning och utvärdering av de samlade kunskapsresultaten på en skolövergripande nivå behöver förbättras i syfte att utveckla verksamheten och att nå en ökad måluppfyllelse. Skolans rektor har dock identifierat och vidtagit åtgärder avseende flera av de områden som framkommit i tillsynen.

Enligt rektorn och de intervjuade lärarna identifieras de elever som är i behov av särskilt stöd och skolan har välfungerande rutiner kring arbetet med särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram och kan konstatera att de bland annat behöver utvecklas så att de anger hur de vidtagna åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Eleverna upplever sin skola som trygg, vilket dels framgår av Skolinspektionens enkäter som eleverna i årskurs 5 har svarat på, dels av de samtal med elever som Skolinspektionen förde vid besöket i skolan. Enligt rektorn arbetar alla lärare medvetet med värdegrunden i den dagliga verksamheten och den diskuteras ständigt på skolans konferenser. Tillsynen visar dock att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Bland annat anges inte vilka specifika åtgärder som skolan behöver genomföra under läsåret för att förebygga och förhindra kränkande behandling i skolan.

Av skolans stadgar framgår att skolan på grund av krav om medlemskap inte är öppen för alla elever.

Vad gäller verksamheten i fritidshemmet framgår att den, utifrån intervjuer och dokumentation, stimulerar elevernas utveckling och lärande i enlighet med gällande författningskrav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borns skola ekonomisk förening att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 oktober 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Borns Friskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska arbetet mot kränkande behandling planeras och följas upp varje år genom att en plan mot kränkande behandling upprättas. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Det ska även framgå vilka av dessa åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska finnas i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för 2012. I planen beskrivs flera olika sätt att förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. I planen saknas dock en redogörelse för de åtgärder som behöver genomföras under innevarande läsår. Vidare framgår inte av planen om den omfattar varje enskild verksamhet vid skolan. Exempelvis finns inga åtgärder kopplade till fritidshemmets specifika behov och förutsättningar.

Sammanfattningsvis visar utredningen att planen mot kränkande behandling inte är utarbetad i enlighet med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Borns Friskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Säkerställa att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av elever.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Av intervjuer med rektorn och redovisade dokument framkommer att det inte bedrivs något systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå avseende kunskapsresultaten. Inför tillsynsbesöket har skolan presenterat en sammanställning av resultaten per årskurs i samtliga ämnen. Elevernas kunskapsutveckling följs upp på individnivå men kunskapsresultaten har dock inte analyserats närmare på skolnivå. I intervjuer med rektorn och huvudmannen framkommer att skolan under våren 2013 påbörjat arbetet med att ta fram en struktur för kvalitetsarbetet men att detta ännu inte är förankrat hos all personal. Detta bekräftas av samtliga övriga intervjuade. Inom fritidshemmet och förskoleklassen genomförs till viss del uppföljningar på verksamhetsnivå. Vidare framgår av intervjuer med elever och personal samt dokumentation att eleverna inte är delaktiga i kvalitetsarbetet.

Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att det är angeläget att skolan utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen så att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Att följa upp och utvärdera de samlade kunskapsresultaten på en skolövergripande nivå är av stor vikt för att skolan ska kunna utveckla verksamheten för att öka måluppfyllelsen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4 - 5 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Borns Friskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att skolan är öppen för alla.

Motivering

Enligt skollagen ska varje fristående grundskola vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på de grunder som Skolinspektionen godkänner.

Av stadgarna för föräldrakooperativet Borns skola ekonomisk förening framgår att en elev tas emot på skolan om dennes vårdnadshavare är eller antas som medlem i föreningen. Grunden för detta urval har inte godkänts av Skolinspektionen. Vid intervju med huvudmannen framkommer att förbehållet i denna paragraf i stadgarna inte har tillämpats. Oaktat detta bedömer Skolinspektionen att Borns friskola, utifrån stadgarnas utformning, inte är öppen för alla elever.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i hur villkoren för godkännandet genomförs. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 8 §, 9 kap. 18 §, 10 kap. 35-36 §§ skollagen

Anmärkningar

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Borns skola ekonomisk förening två anmärkningar avseende bedömningsområden särskilt stöd och bedömning och betygssättning.

Borns Friskola ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 1 oktober 2013.

Särskilt stöd**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet särskilt stöd.

- Se till att åtgärdsprogrammen kan överklagas samt att det anges hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I skollagens förarbete (prop. 2009/10:165 s.290) anges att syftet med att ställa krav på upprättandet av ett åtgärdsprogram är att det ska finnas ett dokument för planering och utvärdering av elevens utbildning, så att förutsättningarna för elevens fortsatta lärande blir de bästa.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram som utarbetats under perioden december 2012 – mars 2013. Åtgärdsprogrammen är uppdelade i två delar, dels ett beslut om att utarbeta åtgärdsprogram och dels själva åtgärdsprogrammet. Besluten innehåller en kort information om bakgrunden, "X kommer inte att nå de kunskapskrav i ämnet svenska som minst ska uppnås", samt en besvärshänvisning. Som en bilaga till beslutet ligger sedan åtgärdsprogrammet som bland annat omfattar elevens styrkor och svagheter, konkreta åtgärder för att eleven ska nå målen på kort och lång sikt samt tidpunkt för uppföljning. Denna del utarbetas av respektive klasslärare samt undertecknas av rektorn.

Skolinspektionen konstaterar att det inte tydligt framgår att hela åtgärdsprogrammet och inte bara själva beslutet, kan överklagas. Det anges inte heller tydligt och konkret hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Enligt rektorn har skolan under våren 2013 påbörjat ett utvecklingsarbete av arbetet med särskilt stöd som även inbegriper arbetet med åtgärdsprogrammen.

Mot bakgrund av att skolans arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram i övrigt uppfyller författningarnas krav bedöms bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

Författning

3 kap. 9 §, 28 kap. 16 § skollagen

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsrådet bedömning och betygssättning.

- Se till att föreskrifterna om betyg följs.

Motivering

Enligt Skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan ska betygen bland annat innehålla uppgift om skolenhetskod, skolform samt namn på huvudmannen, skolenhet och den kommun där skolan är belägen.

Skolinspektionens dokumentstudier visar flera exempel på terminsbetyg utfärdade höstterminen 2012 som saknar skolenhetskod, uppgift om skolform samt namn på huvudman.

Mot bakgrund av att betygsdokumenterna ses över våren 2013 bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

Författning

6 kap. 23 § skolförordningen, 6 § Skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan (SKOLFS 2011:157)

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Susanne Smith deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Enhetschef

Anna Kjellberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Kopia till:

Nora kommun

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).